

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д.ик.н. Пенчо Стоянов Пенчев – ВУАРР – Пловдив на дисертационен труд на Каспарс Киксте на тема: „Възможности за военно-икономическо сътрудничество на страните от Балтийско-Черноморския регион ”

за получаване на образователната и научна степен «доктор» в научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, докторска програма: „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“

Становището е изготвено на основание на решение на Научното жури, определено със Заповед №РД-06-395 от 5 декември 2025 г. на Началника на Национален военен университет „Васил Левски“. На своето първо заседание Научното жури, след като се запозна със съществуващите документи прие решение, че при стартиралата процедура по защита на дисертацията няма допуснати нарушения.

Становището е разработено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на АСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени в Национален военен университет „Васил Левски“.

Оценките по основните въпроси от изискванията се основават на проучване на представения дисертационен труд, автореферат, копия от публикациите по дисертацията, както и копия от изискваните документи за дисертанта.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

За съжаление разработвания научен проблем досега не е бил в достатъчна степен обект на изследване, което прави разработката актуална и полезна от теоретична и практическа гледна точка.

Темата на дисертационния труд е непосредствено свързана с нейното съдържание.

Най-общо положителните страни на рецензирания материал могат да бъдат систематизирани в две групи:

А. Доразвитие и надграждане на редица теоретични постановки на теория, като авторът аргументира и свои виждания. Той отдава дължимото на мненията на различните автори по разглежданите проблеми, но не се страхува да изрази свое собствено мнение, което обосновава, т.е. има самостоятелно присъствие в работата.

Б. Практическа насоченост на разработката.

2. Оценка на научните резултати и приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от въведение, три глави, заключение, списък на използваната литература, 11 приложения и е в обем от 217 страници. За подсилване на изложението са посочени 15 фигури и 26 таблици.

Темата на дисертационния труд е точно и конкретно формулирана и както посочихме отговаря на съдържанието. Ясно са определени неговата цел, произтичащите от нея задачи, предметът и обектът на изследване, основна хипотеза, методологията на изследването.

Използваните научно-изследователски методи могат да бъдат групирани в две групи: теоретични и емпирични.

Посочените приложения, таблици и фигури са уместни и подсилват изложението.

По отношение на научната редакция считам, че тя е налице и трудът има завършен вид. Що се отнася обаче до стиловата редакция считам, че той се нуждае от такава.

Докторантът обработва и систематизира значителна по обем информация, като я подрежда в логическа последователност. Това допринася за добре аргументираните в изложението изводи.

В разработката са спазени правилата на научната етика.

Дисертационния труд отговаря на задължителните минимални национални изисквания.

Оценяваният материал представлява завършен научен труд и е в съответствие с изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на ОНС „доктор“ в Национален военен университет „Васил Левски“.

Приносите на дисертационния труд могат да се обособят в две групи:

А. Научни -

а) разширена и обогатена е теорията за национална и регионална сигурност на основата на научно обоснована необходимост от създаване на нова система за колективна сигурност в Източноевропейския регион;

б) генерирано е ново знание, основано на разработените предложения за постигане на общите интереси на страните от Балтийско-Черноморския регион, чрез координацията на политиката за сигурност и икономическото развитие.

Б. Научно-приложни -

а) разработен е модел за военно-икономическо сътрудничество на страните от Балтийско-Черноморския регион с научно обоснована йерархическа структура;

б) предложени са методологични подходи за определяне на дела и формите на сътрудничество на страните от Балтийско-Черноморския регион;

в) научно-обоснована е концептуалната платформа на стратегията на Латвия за икономическо устойчиво развитие на основата на сътрудничеството на страните от Балтийско-Черноморския регион.

Според мен, представената в автореферата справка за приносите е коректна и в основни линии отразява това, което е постигнал докторантът в своето изследване и приемам, че те действително се съдържат в дисертационния труд и са негово лично дело.

Представен е списък от 6 публикации. Те отразяват основни моменти от дисертационния труд. Това позволява да се заключи, че публикациите са свързани с темата на дисертацията и съответстват с приетите наукометрични критерии за придобиване на ОНС „доктор“ в НВУ „Васил Левски“.

Авторефератът е изготвен съгласно приетите изисквания. Представената в него справка за приносите е коректна и в основни линии отразява това, което е постигнал докторантът в своето изследване и приемам, че те действително се съдържат в дисертационния труд.

3. Критични бележки

Основната ми бележка, която вече посочих, е по отношение стила на изложение.

Тази бележка не омаловажава качеството на представения дисертационен труд, но ако Каспарс Киксте счете за необходимо, може да я има предвид при бъдещата си работа.

4. Заключение

Докторантът не познавам лично, така че предварителни впечатления за неговата работа нямам. Становището е разработено само въз основа на представените материали – дисертационен труд, автореферат и др.

Представеният дисертационен труд, авторефератът, копията от публикациите и всички представени документи от докторанта позволяват да се заключи, че са изпълнени всички изисквания на нормативните документи (Закон за развитие на АСРБ, Правилник за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени в Национален военен университет „Васил Левски“).

5. Оценка на дисертационния труд

Посоченото в рецензията ми дава основание да дам положителна оценка на дисертационния труд и да препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор” на Каспарс Киксте в научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, докторско програма: „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“

19.12.2025 г.

В. Търново

Член на НЖ:.....

(Проф. д.ик.н. Пенчо Пенчев)

O P I N I O N

by Prof. D.Sc. in Economics Pencho Stoyanov Penchev – VUARR – Plovdiv on
the dissertation thesis of Kaspars Kikste on the topic: “Opportunities for
Military-Economic Cooperation of the Countries of the Baltic-Black Sea
Region”

for obtaining the educational and scientific degree “doctor” in
scientific field of higher education 3. Social, economic and legal sciences,
professional field 3.7. Administration and management,
doctoral program: “Organisation and management outside the sphere of material
production (security and defense)”

The opinion was prepared following a decision of the Scientific Jury, established
by Order No. RD-06-395 of December 5, 2025 of the Head of the National
Military University Vasil Levski. At its first meeting, the Scientific Jury, after
reviewing the existing documents, decided that there were no violations in the
initiated dissertation defense procedure.

The opinion is developed in accordance with the requirements of the Act on the
Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations
Governing the Implementation of the Act on the Development of the Academic
Staff, the Regulations on the Conditions and Procedure for Acquiring Scientific
Degrees at the National Military University Vasil Levski.

The assessments on the main issues of the requirements are based on a review of
the submitted dissertation work, abstract, copies of the publications on the
dissertation, as well as copies of the required documents for the dissertation
author.

1. Relevance and significance of the scientific problem under study

Unfortunately, the developed scientific problem has not been sufficiently studied so far, which makes the work relevant and useful from a theoretical and practical point of view.

The topic of the dissertation is directly related to its content.

In general, the positive aspects of the reviewed material can be systematised into two groups:

A. Further development and upgrading of a number of theoretical statements, with the author also arguing his own views. He gives due credit to the opinions of various authors on the problems considered, but is not afraid to express his own opinion, which he justifies, i.e. has an independent presence in the work.

B. Practical orientation of the work.

2. Assessment of the scientific results and contributions of the dissertation work

The dissertation work consists of an introduction, three chapters, a conclusion, a list of used literature, 11 appendices and is 217 pages long. 15 figures and 26 tables reinforce the presentation.

The topic of the dissertation work is precisely and specifically formulated and, as indicated, corresponds to the content. Its goal, the tasks arising from it, the subject and object of research, the main hypothesis, the methodology of the study are clearly defined.

The scientific research methods used can be grouped into two groups: theoretical and empirical.

The appendices, tables and figures are relevant and reinforce the presentation.

Regarding the scientific editing, I believe that it is present and the work has a completed appearance. However, as for the stylistic editing, I believe that it needs one.

The doctoral student processes and systematises a significant amount of information, arranging it in a logical sequence. This contributes to the well-argued conclusions in the presentation.

The rules of scientific ethics have been observed in the study.

The dissertation work meets the mandatory minimum national requirements.

The evaluated material represents a complete scientific work and complies with the requirements of the Regulations on the conditions and procedure for acquiring the academic degree of "doctor" at the National Military University Vasil Levski.

The contributions of the dissertation can be divided into two groups:

A. Scientific:

a) the theory of national and regional security has been expanded and enriched on the basis of a scientifically substantiated need to create a new system of collective security in the Eastern European region;

b) new knowledge has been generated, that is based on the developed proposals for achieving the common interests of the countries of the Baltic-Black Sea region, through the coordination of security policy and economic development.

B. Scientific and applied:

a) a model for military-economic cooperation of the countries of the Baltic-Black Sea region with a scientifically substantiated hierarchical structure has been developed;

b) methodological approaches have been proposed for determining the shares and forms of cooperation of the countries of the Baltic-Black Sea region;

c) the conceptual platform of Latvia's for economic sustainable development based on cooperation of the countries of the Baltic-Black Sea region has been scientifically substantiated.

In my opinion, the summary to the contributions presented in the abstract is accurate and overall reflects what the doctoral student has achieved in his research and I accept that these contributions are indeed contained in the dissertation work and are his own work.

A list of 6 publications is presented. They reflect the main points of the dissertation work. This allows to conclude that the publications are related to the topic of the dissertation and comply with the accepted scientometric criteria for obtaining an educational and scientific degree “doctor” at the National Military University Vasil Levski.

The abstract has been prepared in accordance with the established requirements. The reference to the contributions presented in it is correct and basically reflects what the doctoral student has achieved in his research and I accept that they are indeed contained in the dissertation.

3. Critical comments

My main comment, which I have already indicated, concerns the style of presentation.

This note does not detract from the quality of the presented dissertation, but if Kaspars Kikste considers it necessary, he may take it into account in his future work.

4. Conclusion

I do not know the doctoral student personally, so I have no preliminary impressions of his work. The opinion has been developed solely on the basis of the presented materials – dissertation, abstract, etc.

The presented dissertation work, the abstract, copies of the publications and all documents submitted by the doctoral student allow concluding that all the regulatory requirements (the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations Governing the Implementation of the Act on the Development of the Academic Staff, the Regulations on the Conditions and Procedure for Acquiring Scientific Degrees at the National Military University Vasil Levski) have been met.

5. Evaluation of the dissertation work

The considerations provided in this opinion allow to give a positive evaluation of the dissertation work and to recommend to the esteemed members of the Scientific Jury to award the educational and scientific degree "doctor" to Kaspars Kikste in the scientific field 3. Social, economic and legal sciences, professional field 3.7. Administration and management, doctoral program: "Organisation and management outside the sphere of material production (security and defense)"

19.12.2025

V. Tarnovo

Member of the Scientific Jury
(Prof. D.Sc. in Economics Pencho Penchev)